

DREPT PUBLIC

CZU: 349.6

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2023.2\(65\).06](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2023.2(65).06)

PERSPECTIVELE LEGIFERĂRII MECANISMULUI DE EVALUARE A BIODIVERSITĂȚII LA NIVEL NAȚIONAL

Irina PUNGA,
doctorand, Universitatea de Stat
din Moldova
<https://orcid.org/0000-0002-6004-9338>

SUMAR

În vederea legiferării și instituirii mecanismului de evaluare a biodiversității, la nivel național au fost transpuse prevederile art. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 206 din 22 iulie 1992.

Amendamentele cadrului legal orientate spre introducerea mecanismului juridic de evaluare a biodiversității au fost operate prin Legea nr. 225/2022, în vigoare din 04.11.2023, și Legea nr. 226/2022, în vigoare din 21.10.2023.

Aspectele-cheie ale amendamentelor relaționate mecanismului de evaluare a biodiversității constituie: 1) definirea noțiunii de „evaluare a biodiversității”; 2) domeniul de aplicare a mecanismului de evaluare a biodiversității; 3) legătura dintre mecanismul de evaluare a biodiversității și mecanismele de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare strategică de mediu.

Studiul dat îşi propune o analiză a amendamentelor respective și trasarea perspectivelor instituirii mecanismului de evaluare a biodiversității la nivel național.

Cuvinte-cheie: *mecanism de evaluare a biodiversității; evaluarea strategică de mediu, evaluarea impactului asupra mediului, activitatea planificată, documente de politici și planificare.*

Introducere

La 4 noiembrie 2022, a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 343-348, art. 649, Legea nr. 225/2022 privind modificarea unor acte normative [9], care

THE PROSPECTS FOR LEGISLATING A NATIONAL BIODIVERSITY ASSESSMENT MECHANISM

SUMMARY

In order to legislate and establish the biodiversity assessment mechanism, the provisions of Article 6 para. (3) and (4) of Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, published in the Official Journal of the European Union L 206 of 22 July 1992.

Amendments to the legal framework aimed at introducing the legal mechanism for biodiversity assessment were made by Law No 225/2022 in force from 04.11.2023 and Law No 226/2022 in force from 21.10.2023.

The key aspects of the amendments related to the biodiversity assessment mechanism are: 1) the definition of „biodiversity assessment”; 2) the scope of the biodiversity assessment mechanism; 3) the link between the biodiversity assessment mechanism and the environmental impact assessment and strategic environmental assessment mechanisms. The study aims to analyse these amendments and to outline the prospects for the establishment of a national biodiversity assessment mechanism.

Key-words: *biodiversity assessment mechanism; strategic environmental assessment; environmental impact assessment; planned activity; policy and planning documents.*

transpune parțial Directiva 92/43/CEE [5], așa cum a fost modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013 (în continuare – Directiva Habitate). Amendamentele operate prin Legea nr. 225/2022 vizează, în special, Legea nr. 94/2007 cu privire la rețeaua ecologică [6] (în continuare – Legea nr. 94/2007). Unul din punctele focale ale amendamentelor respective rezidă în legiferarea și completarea sistemului național de evaluare de mediu cu mecanismul de evaluare a biodiversității orientat spre protecția și conservarea siturilor desemnate pentru tipurile

de habitate și speciile de interes comunitar (siturile Emerald). Procedura de evaluare a biodiversității, la fel ca și procedura de evaluare a impactului asupra mediului și procedura de evaluare strategică de mediu, are drept scop de a preveni și de a minimiza impactul semnificativ asupra mediului, la general. Urmărind scopul raționalizării etapelor administrative necesare în procesul de obținere a actelor permise prevăzute de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător [11], legiuitorul moldav a optat pentru reglementarea posibilității realizării evaluării biodiversității în cadrul procesului de evaluare a impactului asupra mediului și procesul de evaluare strategică de mediu. Astfel, prin Legea nr. 226/2022 [10] au fost operate modificări la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului [7] (în continuare – Legea nr. 86/2014) și la Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu [8] (în continuare – Legea nr. 11/2017). Aspectele-cheie ale amendamentelor vizate, relaționate mecanismului de evaluare a biodiversității, sunt:

- definirea noțiunii de „evaluare a biodiversității”;
- domeniul de aplicare a mecanismului de evaluare a biodiversității;
- integrarea mecanismului de evaluare a biodiversității în cadrul mecanismelor de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare strategică de mediu.

Rezultate și discuții

În continuare, vom supune analizei amendamentele relaționate mecanismului de evaluare a biodiversității, operate prin Legea nr. 225/2022 și Legea nr. 226/2022.

1. Definirea noțiunii de „evaluare a biodiversității”

Așa cum a fost menționat mai sus, mecanismul de evaluare a biodiversității a fost instituit prin transpunerea prevederilor art. 6, alin. (3) și (4) al Directivei Habitare. Astfel, potrivit art. 6, alin. (3) al Directivei Habitare, „*orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare ale acestuia din urmă [...]*”. După cum se poate observa, în Directiva Habitare se operează cu termenii de „evaluare corespunzătoare”, denumire care nu a fost preluată în legislația națională, legiuitorul intitulând procedura dată drept „evaluare a biodiversității”. Astfel, articolul 2 al Legii nr. 94/2007 a fost completat cu noțiunea „evaluare a biodiversității”, prin care se înțelege evaluarea potențialului impact semnifi-

cativ al implementării unui document de politici și planificare și al activității planificate asupra siturilor Emerald.

2. Domeniul de aplicare a mecanismului de evaluare a biodiversității

Pornind de la definiția mecanismului de „evaluare a biodiversității”, desprindem faptul că evaluarea biodiversității se efectuează atât pentru documente de politici și planificare cât și pentru activități planificate care pot genera un potențial impact asupra siturilor Emerald. În acest sens, Legea nr. 94/2007 a fost completată cu art. 126, care reglementează la alin. (1) și (2) domeniul de aplicare a mecanismului de evaluare a biodiversității: „(1) *Orice document de politici și planificare, precum și modificările aduse unor astfel de documente care, fie individual, fie în combinație, pot avea un impact semnificativ asupra siturilor Emerald și care nu au o legătură directă cu gestionarea obiectivelor de conservare a siturilor Emerald sau nu sunt necesare pentru gestionarea respectivă, sunt supuse evaluării biodiversității [...]*;

(2) *Orice activitate planificată, fie individual, fie în combinație cu alte activități, care poate avea un impact semnificativ asupra siturilor Emerald și care nu are o legătură directă cu gestionarea obiectivelor de conservare a siturilor Emerald sau nu este necesară pentru gestionarea respectivă, este supusă evaluării biodiversității [...]*”.

După cum se poate vedea, aplicabilitatea mecanismului de evaluare a biodiversității este condiționată de cel puțin doi factori:

- **activitatea planificată sau documentul de politici și planificare, care, fie individual, fie în combinație, să poată avea un potențial impact semnificativ asupra siturilor Emerald**

Potrivit principiului precauției, mecanismul de evaluare a biodiversității pornește de la simpla prezumție că documentul de politici și planificare sau activitatea planificată în cauză ar putea avea un impact semnificativ asupra siturilor Emerald. Prin urmare, atâta timp cât nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că documentul de politici și planificare sau activitatea planificată afectează situl în cauză în mod semnificativ, fie individual, fie în combinație cu alte documente de politici și planificare sau activități planificate/aprobate, atunci se va desfășura procedura de evaluare a biodiversității. Probabilitatea unui potențial impact semnificativ poate apărea nu numai în urma unor documente de politici și planificare sau activități planificate localizate în cadrul unui sit protejat, ci și în urma unor documente de politici și planificare sau activități planificate localizate în afara unui sit protejat.

Determinarea existenței unui potențial impact asupra mediului include și luarea în considerare a

oricăror efecte transfrontaliere potențiale. Astfel, în cazul în care un document de politici și planificare sau o activitate planificată din R. Moldova ar putea avea un impact semnificativ asupra unui sit Emerald dintr-un stat vecin, per se sau în combinație cu alte documente de politici și planificare sau activități planificate, trebuie să se efectueze o evaluare a biodiversității, vizând inclusiv potențialul impact semnificativ asupra integrității siturilor Emerald din statul vecin și invers.

- **activitatea planificată sau documentul de politici și planificare să nu fie legate direct cu gestionarea obiectivelor de conservare a siturilor Emerald sau să nu fie necesare pentru gestionarea respectivă**

Activitățile planificate și documentele de politici și planificare care au o legătură directă cu sau sunt necesare pentru gestionarea siturilor Emerald nu fac obiectul procedurii de evaluare a biodiversității. În contextul art. 6 al Directivei Habitate, termenul „gestionare” trebuie să fie tratat ca referindu-se la gestionarea unui sit în sensul „conservării”, și anume să fie considerat în sensul în care este utilizat în temeiul art. 6, alin. (1). Astfel, în cazul în care o activitate este direct legată de îndeplinirea obiectivelor de conservare și este necesară în acest scop, aceasta este scutită de obligația de a efectua o evaluare a biodiversității. Totuși, este de menționat faptul că termenii „nu sunt direct legate de gestionare sau nu sunt necesare pentru aceasta ...” presupun că o „componentă care nu este destinată conservării” dintr-un document de politici și planificare sau o activitate planificată care include printre obiectivele sale gestionarea conservării poate fi supusă evaluării biodiversității [2, p. 41]. Totodată, pot exista situații în care un document de politici și planificare sau o activitate planificată care are o legătură directă cu gestionarea unui sit sau este necesară pentru aceasta, pot afecta un alt sit. În acest caz, documentul de politici și planificare sau o activitate planificată trebuie să facă obiectul unei evaluări a biodiversității în ceea ce privește situl afectat.

3. **Integrarea mecanismului de evaluare a biodiversității în cadrul mecanismelor de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare strategică de mediu**

Evaluarea biodiversității are drept scop identificarea potențialului impact semnificativ generat de implementarea unui document de politici și planificare sau a unei activități planificate asupra siturilor Emerald. Procedura de evaluare a biodiversității, la fel ca și alte forme de evaluare de mediu, trebuie să preceadă aprobarea documentului de politici și planificare sau activitatea planificată, după caz, și să ia în considerare impactul cumulativ, având în vede-

re obiectivele de conservare a sitului. Aceasta ar însemna că, la momentul emiterii deciziei de autorizare a activității economice, fie la momentul aprobării documentului de politici și planificare, nu trebuie să existe vreo îndoială științifică rezonabilă în ceea ce privește prezența impactului negativ asupra integrității sitului Emerald. În cauza *Waddenzee C-127/02*, Curtea a statuat că noțiunea de „evaluare corespunzătoare”, în sensul articolului 6, alin. (3) din Directiva Habitate, nu definește nicio metodă specială pentru realizarea unei astfel de evaluări, însă ea, cu certitudine, trebuie să preceadă aprobarea documentului de politici și planificare sau activitatea planificată vizată [1, pct. 52-53].

Potrivit comunicării Comisiei Europene, în vederea reducerii complexității administrative și sporirii eficienței economice, în cazul în care obligația de a efectua evaluări privind aspectele de mediu decurge simultan din Directiva Habitate și Directiva 2011/92/UE [4], statele membre ar trebui să se asigure că sunt prevăzute proceduri coordonate și/sau comune care îndeplinesc cerințele respectivelor directive, după caz, și ținând seama de caracteristicile lor organizaționale specifice [3, p. 3].

Urmând aceeași logică, prin Legea nr. 226/2022 au fost operate un șir de amendamente la Legea nr. 86/2014 și Legea nr. 11/2017:

- a) **Legea nr. 86/2014 a fost completată cu un nou capitol dedicat procedurii de evaluare a biodiversității – „EVALUAREA BIODIVERSITĂȚII”, care cuprinde un șir de regulamente dedicate:**

- i. **domeniului de aplicare a biodiversității (art. 10°)**

Potrivit art. 108 al Legii sus menționate, procedura de evaluare a biodiversității poate fi realizată atât în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului cât și separat. Astfel, pentru activitățile planificate specificate în anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 86/2014, evaluarea biodiversității se realizează în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului. Activitățile planificate care nu cad sub incidența anexelor nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 86/2014, dar care pot avea un potențial impact semnificativ asupra siturilor Emerald, luând în considerare, în special, localizarea activității planificate în raport cu siturile Emerald, se supun doar procedurii evaluării biodiversității în mod separat;

- ii. **etapei de determinare a necesității efectuării evaluării biodiversității (art. 10^{1o})**

Determinarea necesității de efectuare a evaluării biodiversității se realizează de către Agenția de Mediu cu scopul de a stabili și decide dacă activitatea planificată, singură sau în combinație cu alte activități planificate, este susceptibilă a avea un impact negativ semnificativ asupra siturilor Emerald și dacă activitatea planificată va face obiectul

evaluării biodiversității. Agenția de Mediu va lua în calcul existența altor activități implementate și a celor aflate în procedură de reglementare pentru a aprecia, pe cât de posibil în această etapă, impactul cumulativ.

Pentru activitățile planificate specificate în anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 86/2014, determinarea necesității de efectuare a evaluării biodiversității se realizează în cadrul procedurii de evaluare prealabilă a activității planificate realizată în conformitate cu art. 9 al Legii nr. 86/2014, în baza cererii privind emiterea acordului de mediu depusă de inițiator, ținând cont de avizul autorităților administrației publice locale și centrale interesate, comentariile și propunerile publicului interesat, precum și a oricăror altor informații disponibile la această etapă.

Pentru activitățile planificate care nu cad sub incidența anexelor nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 86/2014, dar care pot avea un potențial impact semnificativ asupra siturilor Emerald, procedura de determinare a necesității de efectuare a evaluării biodiversității se inițiază la depunerea cererii de determinare a necesității de efectuare a evaluării biodiversității de către inițiatorul activității planificate care conține următoarele informații:

- a) date cu privire la inițiatorul activității planificate;
- b) o descriere succintă a activității planificate și coordonatele geografice ale locului activității planificate în raport cu siturile Emerald;
- c) dacă activitatea planificată este legată direct de gestionarea siturilor Emerald sau rezultă din această gestionare.

Potrivit art. 109 al Legii nr. 86/2014, în cazul în care inițiatorul, anterior procedurii de evaluare a biodiversității, a solicitat emiterea unui act permisiv, conform Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, pentru o activitate planificată care nu este inclusă în anexele nr. 1 sau nr. 2 la Legea nr. 86/2014, dar care poate avea un potențial impact semnificativ asupra siturilor Emerald, autoritatea emitentă a actului permisiv suspendă procedura de eliberare a actului permisiv și notifică inițiatorul despre necesitatea inițierii procedurii de evaluare a biodiversității.

Atragem atenția asupra faptului că, în conformitate cu prevederile art. 61, alin. (2) al Legii nr. 160/2011, suspendarea nu poate fi aplicată pentru o perioadă mai mare de 30 de zile calendaristice de la data notificării. Totuși, procedura de evaluare a biodiversității durează cel puțin 15 zile lucrătoare, termen în care Agenția de Mediu determină necesitatea, fie lipsa necesității, de a efectua evaluarea biodiversității asupra activității planificate în cauză și care începe să curgă de la data recepționării cererii depusă de către solicitant. Prin urmare, solici-

antul nu va reuși să parcurgă procedura de evaluare a biodiversității în termenul de 30 de zile calendaristice prevăzut de Legea nr. 160/2011.

Una din soluții ar fi de reglementat în Legea nr. 160/2011 o excepție de la regula generală și de completat art. 6¹ cu alineatul (2¹), cu următorul cuprins: „(2¹) Prin derogare de la prevederile alin. (2), în cazul în care autoritatea emitentă a actului permisiv constată că activitatea planificată nu cade sub incidența anexelor nr. 1 sau nr. 2 la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, însă poate avea un potențial impact semnificativ asupra siturilor Emerald, aceasta poate suspenda procedura de eliberare a actului permisiv până la emiterea concluziei privind evaluarea biodiversității sau, după caz, a deciziei cu privire la lipsa necesității efectuării evaluării biodiversității în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului”. Această excepție va asigura realizarea procedurii de evaluare a biodiversității, așa cum prevede Directiva Habitate, până la emiterea actului permisiv solicitat de către inițiatorul activității planificate.

O altă opțiune ar fi ca autoritatea emitentă a actului permisiv să refuze eliberarea autorizației solicitate în absența concluziei biodiversității, fie a deciziei Agenției de Mediu cu privire la lipsa necesității efectuării evaluării biodiversității. Reieșind din faptul că acest refuz necesită a fi fundamentat în baza unui temei legal, se impune necesitatea de a revizui și a ajusta legislația aferentă evaluării de mediu;

iii. studiului de evaluare a biodiversității (art.10¹¹)

În baza informațiilor furnizate de către Agenția de Mediu privind domeniul de aplicare a studiului de evaluare a biodiversității și în conformitate cu cerințele stabilite în anexa nr. 8 la Legea nr. 86/2014, inițiatorul activității planificate, prin intermediul unui expert, realizează studiul de evaluare a biodiversității, bazat pe informația existentă la moment și/sau căpătat prin cercetări și studii specifice, care face parte integrantă a studiului ce urmează a fi înaintat spre examinare Agenției de Mediu și supus consultărilor publice. Pentru activitățile planificate specificate în anexele nr. 1 și nr. 2 ale Legii nr. 86/2014, studiul de evaluare a biodiversității constituie un capitol separat în raportul privind evaluarea impactului asupra mediului;

iv. concluziei privind evaluarea biodiversității (art.10¹²)

Concluzia privind evaluarea biodiversității se elaborează de către Agenția de Mediu, ținând cont de conținutul studiului privind evaluarea biodiversității, de rezultatele consultărilor publice ale acestuia și ținând cont de obiectivele de conservare a sitului Emerald. În cazul în care, pe parcursul eva-

lăurii biodiversității, au fost identificate impacturi negative asupra integrității sitului sau acestea nu pot fi excluse, documentul de politici și planificare sau activitatea planificată în cauză nu poate fi aprobată. Cu toate acestea, în cazul existenței considerentelor imperative de interes public major, inclusiv a celor de ordin social sau economic, pentru implementarea activității planificate sau aprobarea documentului de politici și planificare, în funcție de gradul de impact identificat, ar putea fi posibil să se aprobe cele din urmă, cu condiția aplicării unor măsuri de atenuare pentru a evita aceste impacturi sau pentru a le reduce la un nivel la care nu vor mai afecta în mod negativ integritatea sitului. Pentru activitățile planificate specificate în anexele nr. 1 și nr. 2 ale Legii nr. 86/2014, concluzia privind evaluarea biodiversității este parte componentă a acordului de mediu.

b) Legea nr. 11/2017 a fost completată cu un articol nou: „Articolul 8⁵. Evaluarea biodiversității”

Potrivit art. 8⁵ alin. (1) al Legii nr. 11/2017, documentele de politici și planificare specificate la art. 3, alin. (1), lit. b) sunt supuse evaluării biodiversității. Evaluarea biodiversității se efectuează la etapa elaborării proiectului documentului de politici și planificare, până la aprobarea acestuia. Spre deosebire de Legea nr. 86/2014, care prevede posibilitatea efectuării evaluării biodiversității atât în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului cât și în mod separat, Legea nr. 11/2017 nu oferă opțiuni și reglementează expres că procedura de evaluare a biodiversității este parte integrantă a procedurii de evaluare strategică de mediu. Concluziile evaluării biodiversității sunt parte componentă a avizului de mediu emis conform art. 84 al Legii nr. 11/2017, sunt imperative și trebuie să fie încorporate de inițiator în documentul de politici și planificare final prezentat spre adoptare.

Concluzii

Legiferarea și instituirea procedurii de evaluare a biodiversității la nivel național va avea o serie de beneficii. Pe de o parte, R. Moldova își va îndeplini angajamentele asumate pe plan internațional, iar pe de altă parte se va asigura prevenirea și minimizarea unui potențial impact semnificativ asupra siturilor Emerald, generat de o activitate planificată sau de un document de politici și planificare. Încorporarea procedurii de evaluare a biodiversității în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și procedurii de evaluare strategică de mediu, după caz, este justificată și benefică, având drept efect reducerea procedurilor de ordin administrativ în procesul de obținere a actului permisiv. Totuși, este esențial să fie distinse în mod clar și

delimitate informațiile relevante pentru evaluarea biodiversității și concluziile acestora de informațiile și concluziile trasate în procesul de evaluare a impactului asupra mediului sau evaluare strategică de mediu. Acest lucru este necesar inclusiv din motiv că fiecare procedură de evaluare de mediu își are scopul și specificul său și ele nu trebuie confundate sau neglijate.

Referințe bibliografice

1. Cauza *Waddenzee C-127/02*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62002CJ0127&from=EN> (vizitat 18.04.2023).
2. Comunicarea Comisiei „Gestionarea siturilor Natura 2000. Dispozițiile articolului 6 din Directiva 92/43/CEE (Directiva Habitata), Bruxelles, 21.11.2018 C(2018) 7621. https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/Provisions_Art_6_nov_2018_ro.pdf (vizitat 18.04.2023).
3. Comunicarea Comisiei. Document de orientare al Comisiei privind simplificarea evaluărilor de mediu realizate în temeiul articolului 2, alineatul (3) din Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului (Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE) (2016/C 273/01). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0727\(01\)&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0727(01)&from=RO) (vizitat 18.04.2023).
4. Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, nr. L 26, din 28.01.2012, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* nr. L 124 din 25.04.2014.
5. Directiva nr. 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* nr. L 206 din 22.07.1992.
6. Legea cu privire la rețeaua ecologică. Nr. 94 din 05.04.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr. 90-93.
7. Legea privind evaluarea impactului asupra mediului. Nr. 86 din 29.05.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2014, nr. 174-177.
8. Legea privind evaluarea strategică de mediu. Nr.11 din 02.03.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr. 109-118.
9. Legea privind modificarea unor acte normative. Nr. 225 din 13.10.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 343-348.
10. Legea privind modificarea unor acte normative. Nr. 226 din 30.09.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 326-333.
11. Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Nr. 160 din 22.07.2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2011, nr. 170-175.

